

ELÄINLÄÄKÄRIAMMATTEJA: Virkamies ministeriössä

Virkamiehen ajasta iso osa kuluu työpöydän ääressä, toisinaan myös jalat pöydällä asioita kysytellessä.

Zoonoosit sytyttävät

Eläinlääkäreitä työskentelee virkamiehinä muun muassa maa- ja metsätalousministeriössä. Yksi heistä on nykyisen elintarvike- ja terveysosaston eläinlääkintöylitarkastaja Terhi Laaksonen, jonka työhön muun muassa zoonoosit kuuluvat. Eläinlääkäriammatteja-sarja jatkuu, ja edellinen henkilökuva julkaistiin lehdessä 11/05.

TEKSTI JA KUVAT: ANNA PARKKARI

”Ne vain ovat kiinnostavia”, sanoo Terhi Laaksonen zoonooseista. ”Työni on haastavaa, vaihtelevaa ja mielenkiintoista. Se myös sivuaa monia ammattialoja. Joskus sanon tylsästä virkamiestyöstä kyselijöille, että minusta saisi oikeastaan tapahtua vähemmän.” Laaksonen on ollut pysyvän zoonoosityöryhmän sihteerinä vuodesta 2000. Ryhmä teki Suomen zoonoosistrategian vuosille 2004–2008. Sen mukaan Suomeen perustetaan Suomen zoonoosikeskus, joka aloittanee toimintansa vuoden vaihteessa.

Keskus on oikeastaan yhteistyöverkosto, johon kuuluvat nimetyt vastuuhenkilöt uudesta Evirasta ja Kansanterveyslaitokselta. Samalla pysyvä zoonoosityöryhmä lakautetaan. ”Tämä on hieno juttu, keskus suunnittelee valvonnan, seurantaohjelmat, tutkimuksen, näytteidenoton kohdistamisen ja siis kaikki tarvittavat asiat. Asiat on hoidettu tähänkin mennessä ihan hyvin ja tämän myötä saadaan kokonaisuus vieläkin tieteellisem-

”Kuvittelen aina pääseväni helpommalla ensi vuonna.”

mälle ja vakaalle pohjalle. Ja on hyvä, että Kansanterveyslaitos on verkostossa. Minä olen varmaankin jatkossa mukana lainsäädännön valmistelussa.”

Tärkeysjärjestyksistä

Laaksonen on ollut ministeriössä noin kuusi vuotta, minkä myötä hän on niin sanotusti konkari nopeasti uusiutuvassa porukassa. ”Töiden tärkeysjärjestyksen asettaminen oli tietysti aluksi hankalaa, ja hommat eivät tekemällä lopu täälläkään. Ajan myötä tärkeysjärjestyksen löytäminen on tullut helpommaksi ja esimerkiksi työnjako virastojen välillä on selkiytynyt. Osan puheluista ohjaan suoraan eteenpäin esimerkiksi Elintarvikevirastoon tai EELAan. Arkea on, että kaikkea ei voi tehdä niin hyvin kuin haluaisi.” Laaksonen on omassa yksikössään pisimpään virassa ollut virkamies.

Tampereella syntynyt, Vantaalla ja Helsingissä nuoruudessaan asunut Laaksonen valmistui eläinlääkäriksi Helsingissä vuonna 1988. ”Viisivuotiaana olin jo puhunut eläinlääkäriksi ryhtymisestä. Olin sellainen eläinrakas ihminen. Myö-

hemmin kuitenkin ajattelin, että haluaisin lyhyemmän koulutuksen ja hain lastentarhanopettajaksi. Sinne minua ei huolitettu, joten eläinlääketieteen opinnot palasivat mieleen. Ja nyt olen iloinen tästä monipuolisesta koulutuksesta ja työstä.” Laaksonen onkin herättänyt huomiota omalla persoonallisella olemuksellaan.

”Eräs opiskelukaveri ja nykyinen kunnaneläinlääkäri kertoi nähneensä unta otsatukastani, tai lähinnä siitä, että olin yllättäen leikannut sen.” Kollegoja haastattellessa hiuksetkin ja ei-harmaa virkamiesolemus tulevat puheeksi, mutta erityisesti korostuu ammatillinen arvostus. ”Hän pystyy nopeasti valmistelemaan hyvää säädöstekstiä, on hyvin suoraselkäinen ja asiansa osaava”, kertoo kysyttäessä esimies Veli-Mikko Niemi. Monissa asioissa yhteistyötä tehnyt dosentti Riitta Maijala kuvailee yhdessä työskentelyä näin: ”Hänen kanssaan on hedelmällistä ja hauskaa tehdä yhteistyötä. Asiat etenevät ja hän on hyvä neuvottelija: tiukka omissa kannoissaan, mutta osaa kuunnella muita. Hänen työtään voisi tehdä hyvin paljon huonommallakin tavalla.”

Sijaisuuksia Sodankylästä Mäntsälään

Valmistuttuaan Laaksonen työskenteli kunnaneläinlääkäriin sijaisena Sodankylästä Mäntsälään, Pohjanmaalla ja Kainuussa. Noilta ajoilta eräs kollega, silloin opiskelijana harjoittelemassa ollut kertoo: ”Laaksonen kanssa työskennellessäni opin mielestäni hyvin merkittävän asian: virheitä voi sattua, mutta asiat voi silti hoitaa huolestuttamatta eläinten omistajia turhaan tai muuten panikoimatta. Hyvään lopputulokseen päästään, kun asia otetaan tosissaan, mutta ei liian vakavasti.”

Perheen myötä Laaksonen asettui Vantaalle, jossa teki kaupungilla eläinlääkäriin sijaisuuksia nelisen vuotta. ”Saimme järjestettyä asioita

Terhin nopeat

Mitä luit viimeksi?

Annie Proulxin Lyhyt kantama. Se oli hyvä.

Hikilenkki juosten vai pohdiskelu riippumatossa?

No, riippumatto!

Walt Disney vai Astrid Lindgren?

Ehdottomasti Lindgren.

Laiha sopu vai lihava riita?

Laiha sopu, tietysti.

Mämmi vai sushi?

Kumpikaan näistä ei maistu minulle, mielusti jokin muu.

mukavasti perheen kannalta: minä ja mieheni olimme molemmat aika paljon kotona lasten kanssa vastapainona iltaisin, öisin ja viikonloppuisin tehtävälle työlle.” Laaksonen kertoo hakeneensa ministeriöön hetken mielihjohteesta, vaikka ehkäpä taustalla oli perheen asettaminen tärkeälle paikalle arvojärjestyksessä. ”Tultuani ministeriöön tein vielä pari vuotta päivystyksiä Vantaalla viikonloppuisin, niin kuin useimmat tekevät. Nyt, kuuden vuoden jälkeen tulotasoni on suurin piirtein sama kuin praktiikassa. Aluksi oli outoa, kun kesälomasta sai palkkaa.”

Eläinlääkärit maa- ja metsätalousministeriössä

Huhtikuussa ministeriössä on vielä 24 eläinlääkärinä. Toukokuussa heistä kymmenen siirtyy Eviraan ja 14 jää ministeriöön. Eviraan siirtyä niin sanottu toimipideyksikkö.

Sen jälkeen ministeriön elintarvike- ja terveysosastolla ovat seuraavat yksiköt, joissa työskentelee eläinlääkäreitä:

- Eläinten terveyden ja hyvinvoinnin yksikkö
- Elintarviketurvallisuusyksikkö

Terhi Laaksonen työskentelee elintarviketurvallisuusyksikössä eläinlääkintöylitarkastajana.

Eläinlääkintöylitarkastajan työ

- Laillistetun eläinlääkärin pätevyys ja elintarvikehygieenikon tutkinto, mielellään erikoiseläinlääkärin tutkinto. Vähintään neljän vuoden kokemus elintarvikevalvonnasta.
- Työajasta noin 30 prosenttia menee zoonooseja koskevaan strategiseen suunnitteluun, valvonnan kehittämiseen ja kansalliseen koordinaatioon.
- Noin viidennes työajasta menee kansallisen lainsäädännön valmisteluun, muun muassa zoonooseihin, siipikarjan lihahygieniaan, munahygieniaan, ensisaapumispaikkoihin ja EU:n sisämarkkinakauppaan liittyen.
- Noin viidennes työajasta menee EU-lainsäädännön valmisteluun ja EU-kokouksiin osallistumiseen.
- Kotimaiset työryhmät vievät työajasta noin kymmeneksen.
- Osallistuminen EELAn ja EVIn tulohajaukseen vie arviolta viitisen prosenttia työajasta.
- Loppu työajasta kuluu selvitysten ja raporttien laadintaan sekä neuvontaan.

Ministeriöiden yhteinen palaveri on alkamassa Museo-nimisessä kokoushuoneessa. Mukana on pöydän päässä Veli-Mikko Niemi maa- ja metsätalousministeriöstä, seuraava oikealle Terhi Laaksonen, ELL Sebastian Hielm sosiaali- ja terveysministeriöstä, Erkki Koskinen ja Joanna Kurki maa- ja metsätalousministeriöstä, Liisa Rajakangas kauppa- ja teollisuusministeriöstä ja etuvasemmalla Leena Mannonen KTM:stä sekä Katariina Sairinen, Anne Haikonen ja Sari Kankaanpää KTM:stä. Kokouksen teemana olivat ajankohtaiset elintarvikeasiat.

Sisäsiistiä hommaa

Merkittävä osa Laaksosen ajasta kuluu kokouksissa. ”Pidän tavoitteena, että viikossa on yksi päivä, jolle ei ole etukäteen sovittu mitään menoa. Kokoukset ovat iso osa työtä. Olen ministeriön edustajana muutamassa kansallisessa työryhmässä, esimerkiksi tartuntatautineuvottelukunnassa ja ruokamyrkytystyöryhmässä, Suomen edustajana EFSA:n eli Euroopan elintarviketurvallisuusviraston zoonosiryhmässä ja muun muassa pohjoismaisissa zoonosikokouksissa. Kansainvälisiä kokouksia on lähinnä Brysselissä ja Parmassa. Brysselissä käyn keskimäärin kahdesti kuussa, Parmassa noin neljästi vuodessa. Sinne on muuten aika hidas matkustaa, mikä vaikuttaa jopa kansainvälisten asiantuntijoiden saamiseen työryhmiin.”

Laaksosen vastuulle kuuluu myös Elintarvikeviraston ja EELAn tulohajaukseen. ”Käytännössä sekin on keskustelemista ja neuvottelemista, tietysti nyt Eviran aloittaessa

toukokuussa monet asiat organisoidaan eri tavalla kuin aiemmin, paljon asioita on siellä yhden katon alla. Kuvittelen aina pääseväni helpommalla ensi vuonna, siis koko työtaakan suhteen. Tähän mennessä on tuntunut siltä, että asiat vain monimutkaistuvat ja lisääntyvät. Ehkä ensi vuonna kuitenkin jokin muuttuu uuden organisaation myötä...”

Lainsäädännön valmistelu on työtä, josta Laaksonen pitää. Hän kertoo, että itsensä saa myös tuntumaan viisaalta, kun välillä miettii viikon kurssilla matemaattisia malleja. Vaikka tutkimus- ja testaukseen tehdään EELAssa ja jatkossa Evirassa, on valvovan viranomaisen ymmärrettävä menetelmistä riittävästi. ”Juu, minusta tämä työ ei tosiaankaan ole tylsää. Olen myös oppinut arvostamaan tarkastuseläinlääkäreiden ja kunnan-eläinlääkäreiden osaamista. Mehän voimme tehdä millaisia säädöksiä hyvänsä, mutta työ, joka minusta on hyvälaatuista, tehdään siellä kentällä. Työn tavoitehan on, että

"Viihdyn ministeriön tiloissa. Vapaa-ajalla nautin perheen kanssa oleilusta kotona ja mökillä."

vähemmän ihmisiä sairastuu."

Työhön on kuulunut myös tarkastusvierailujen järjestelyjä. Jos esimerkiksi komission Irlannissa sijaitseva elintarvike- ja eläinlääkintätoimisto on halunnut tehdä tarkastuksia suomalaisiin liha- ja maitoalan laitoksiin, Laaksonen on valmistellut käytännön asioita. Ministeriössä työ on itsenäistä, mutta ei samalla tavalla yksinäistä, kuin esimerkiksi kunnaneläinlääkärin työ. "Porukka käy kahvilla samoihin aikoihin, miten kukin hommiltaan ehtii. Joka päivä on siis mahdollista tavata kollegoja."

Akut kuntoon kotona

Laaksonen taitaa olla harvinainen nykyihminen: allakka ei täyty liudasta omia ja lasten harrastuksia. "Perhe on minulle hyvin tärkeä. Lapset ovat nyt 10-, 11- ja 13-vuotiaita. Vietämme paljon aikaa kotona, luemme, piirrämme ja oleskelemme. Minusta olemme hyvin tyypillinen perhe. Nuorin lapsi ratsastaa, keskimäinen rullalautailee ja vanhin puuhaa

mitä milloinkin, aiemmin hän pelasi jalkapalloa. Mieheni soittaa rockbändissä harrastukseksi. Minä nautin perheen kanssa oleilusta kotona ja mökillä."

Kysyttäessä mikä maailmassa harmittaa, nousee esille maailman rauha. "Onhan se iso ja vähän kulunutkin asia. Nykymailmanmenossa se kuitenkin on yhä tärkeää, niin olisi kasvihuoneilmiönkin estäminen. Mielestäni oma työsektorini tekee maailmasta pa-

Eläinlääkäriliiton valtuuskunta

Suomen Eläinlääkäriliiton valtuuskunta valitaan kolmivuotiskaudeksi kerrallaan, nykyinen kausi kattaa vuodet 2005–2007. Valtuuskunnassa on 30 varsinaista jäsentä, kymmenen varajäsentä ja kaksi opiskelijajäsentä ja heille kaksi varajäsentä.

Terhi Laaksonen on nykyisen valtuuskunnan jäsen. Hän kertoo edustavansa valtuuskunnassa valtion virkamiesten näkemyksiä.

Valtuuskunta kokoontuu kaksi kertaa vuodessa, seuraavan kerran 6. toukokuuta Helsingissä. Valtuuskunnan seuraava vaali käydään vuoden 2007 syksyllä.

rempaa ja turvallisempaa paikkaa, omalla pienellä panoksellaan."

Eläinlääketieteen opiskelijoille Laaksonen lähettää pyydettyä terveisiä: "Olkaa monipuolisesti kiinnostuneita opetuksesta. Mitä laajemmin kouluttaudutte, sitä enemmän on mahdollisuuksia työelämässä. Useimmat kyllästyvät päivystämiseen ensimmäisten vuosien jälkeen, ja on hyvä, jos on muitakin mahdollisuuksia."

Työkaverit ovat tuoneet tuliaisia zoonoosiasiantuntijalle.

